

Knokke omstreeks 1900 met links de woning van de weduwe Schepens, (latere bibliotheek). In de achtergrond de villa van ijzerhandelaar Georges Deklerck uit Brugge. Op die hoek van de De Judestraat kwam Café 'du Marché', nu Café 'Cnoc'.

Willemsfondsboekery sluit zijn deuren

Zondag 2 juni 2013 sloot de Willemsfondsbibliotheek haar deuren na 100 jaar. Voorzitter Dirk Overstraete wees er in zijn toespraak op dat een 'viering' en een 'sluiting' contradictorisch zijn. Het verder in stand houden van de volksboekery was niet langer aan de orde. Heel wat factoren speelden een rol: geen financiële middelen en werkingskosten meer, dringende renovatiewerken en een toekomstig personeelsgebrek. In de boekery waren vele jaren de fototentoonstellingen te zien van 'Cnoc is ier' (Cnocke is hier), meer bepaald de collectie van gewezen voorzitter André D'hont.

De vrijwillige medewerkers werden extra in de bloemetjes gezet en bedankt voor de jarenlange belangeloze inzet voor de bibliotheek.

Danny Lannoy schetste de historiek van de afgelopen 100 jaar:

WILLEMSFONDSBOEKERY 'Frans Desmidt' (1882-1944)

We gaan terug naar het Knokke van 1910...

Een voorvader van onze huidige burgemeester, toen minister van Onderwijs, sprak ooit de wens uit dat er in Knokke een openbare boekery zou opgericht worden. Maurice Lippens was immers onze meest bekende inwoner-verblijver. De Maatschappij of Co. 'Het Zoute' was één jaar eerder, in 1909, gestart met de uitbouw van het residentiële Zoute.

Maurice Lippens vond 'lezen' een heel belangrijk gegeven, vooral voor de jeugd. Hij had contacten met de Willemsfondsafdeling van Brugge om wat boeken uit te lenen... en zo geschiedde. Een kist boeken belandde in Knokke en kwam op een zolder terecht. In 1912 was het Raymond Aertssen (Bruggeling die hier een wasserij opende) samen met René Carette en Alfons Hinderyckx die de zondag naar de kerk trokken met een kruiwagen vol boeken. Na de zondagsdienst kon men er een boek lenen. Het schamel aantal boeken werd voorlopig bewaard in het 'karrenkot' van de wasserij.

Gedurende WO I bleven de boeken opgeborgen maar in 1920 kreeg de bibliotheek een ruimte in het stadhuis op het Verweeplein. Ergens op de 2de verdieping aan de noordkant; Aertssen liet er boekenrekken in elkaar timmeren.

Bij de verkiezingen van 1921 werd Frans Desmidt (aannemer van bouwwerken) schepen onder Louis De Klerck. We hadden dus een 'katholieke' burgervader en twee 'liberale' schepenen (dit liet de kieswet toe!)

In 1923 werd de boekery door de gemeente officieel erkend. Medewerkers zorgden voor het catalogeren, nummeren en inbinden van het inmiddels uitgebreide aanbod boeken.

Gaston Van Steene, directeur van de gemeenteschool, gaf in het kader van het WF toen voordrachten over Oud Knokke. Hij projecteerde lichtbeelden en lokte een massa volk. Toen waren een tiental personen uit Knokke aangesloten bij de Willemsfondsafdeling van Brugge.

Frans Desmidt bleef aan de kar duwen samen met notaris Stroobandt, om een eigen Willemsfondsafdeling op te richten. Op 17 februari 1932 gebeurde dit met een stichtingsvergadering gevolgd op

21 februari door een eerste algemene vergadering in de raadszaal van het stadhuis.

Ward Vervarcke, op zijn beurt, richtte het Willemsfonds-Jeugdverbond op met Bert Blommaert als voorzitter.

Voorzitter-burgervader Frans Desmidt, kon in 1935 rekenen op niemand minder dan meester Joseph Retsin. Als bibliothecaris zou hij 'de muffe rommelkasten' omtoveren tot een waardige boekerij. Jong en oud kwamen naar de ruime stadhuiszaal en het aantal uitleningen steeg zienderogen. Er werd een catalogus opgemaakt en gerangschikt naar onderwerp. Eind 1939 waren er meer dan 14.500 uitleningen.

WO II werd een zwarte bladzijde voor de gemeentebestuurders en het Willemsfonds.

De oorlogsburgemeester liet alle boeken in beslag nemen. Op een zondagmorgen drongen er enkelen het stadhuis binnen, (met de hulp van de conciërge Mon Waeghe), alle boeken werden uit de rekken gehaald en met een stootkar naar villa 'Berkenhof' op het Gemeenteplein overgebracht. De burgemeester stelde een proces op maar Meester Sabbe pleitte en... het Willemsfonds kon haar boeken behouden.

Burgemeester Voorzitter Frans Desmidt en schepen Van den Broucke werden in 1944 aangehouden en kwamen in Duitsland terecht; zij keerden niet terug van de kampen... andere bestuursleden Jules Stroobandt, Romain Peperstraete, Paul Absil en Edgard De Saedeleer werden door de bezetter "vermoord".

De voorzitters na WO II waren: Joseph Stroobandt, Fernand Desmidt (zoon van de betreunde burgemeester), André Amys, Maurice Poppe, (Karel Naudts waarnemend voorzitter) en Gaspar Warnier.

In 1954 werd door de afdeling een huis aangekocht. Raymond Aertssen, Sirène Cornelis en Joris Penninckx waren de initiatiefnemers en er werd een zaal als boekerij bijgebouwd. Het huisje was omstreeks 1834 opgericht in Knocke -Dorp; later kwam hier de loskaai van de stoomtram naar Brugge, later de Gemeenteplaats, nu het Gemeenteplein of 'groentenmarkt'.

In 1959 werd het voorpand verhuurd als kantoor en wachtzaal van de liberale mutualiteit 'Hulp in Nood'. Na de verhuizing van de mutualiteit naar een nieuwbouw, ook op het Gemeenteplein, werd de bib uitgebreid met een tentoonstellingszaal. Daar kon de heemkring 'Cnocke is Hier' o.l.v. André D'hont nostalgische beelden van Knokke tonen. Hendrik White had er zijn glazen kast met zeeminerale en veel meer.

Meester Arthur Torney en zijn trouwe medewerkers stonden vele jaren in voor de goede werking van de bib. Vrijwilligers waren Henri Patrouillie (of Henri Radio), Dirk D'hondt (later secretaris), Mevr. White, Jan Vlaeminck en niet te vergeten Norbert Bogaert. Verder Mevr. Bonte-Schollen, Julien Demunter, David Goethals, Johnny Van Huysse, Hendrik en José en nog velen...

Yvonne Aertssen, hulpbibliothecaris, was de rots in de branding en ontbrak, ondanks haar leeftijd, zelden in de bib gedurende de openingsuren.

In 1983 hield voorzitter Gaspar Warnier nog een pleidooi voor de 'kleine bibliotheek' gedurende een boekenbeurs. 'Onweerswolken komen op ons af, in de nabije toekomst zullen er inkomsten verdwijnen, kredietkranen worden dichtgedraaid...

Het vuur en wilskracht heeft nog 25 jaar standgehouden en daarom zijn we allen die de Willemsfondsbibliotheek hebben gesteund, zeer dankbaar.

Korte chronologie:

Frans DESMIDT (Dudzele 22 januari 1882). Kwam in 1899 naar Knokke als timmermansgast.

Huwde in 1906 met de Knokse Lazarie Heyneman. Startte met zijn schoonvader een aannemingsbedrijf.

Kinderen:

Martha, 16 januari 1907 - André, 9 november 1913 - Suzanne, 9 november 1913 - Fernand, 15 januari 1915.

Bij de verkiezingen van 1921 werd Frans tot schepen benoemd onder burgemeester Deklerck.

In 1926 werd het een harde strijd tussen katholieken en liberalen. Na klachten moest er tot driemaal toe herstemd worden. Pas op 14 augustus 1927 haalden de liberalen de overwinning met 1378 stemmen t.o. 1298 stemmen bij de katholieken.

Frans Desmidt werd burgemeester benoemd bij koninklijk besluit op 21 november 1927.

Hij behaalde in 1932 persoonlijk een vierde van de stemmen.

Werd volksvertegenwoordiger in 1936.

1938 : herkozen tot burgemeester.

19 september 1940 : ontslag als burgemeester.

7 juni 1944 : opgepakt door de Gestapo.

10 augustus 1944 : eind september 1944 Kamp van Buchenwald.

Overgebracht naar Brunshausen (Kreis Gadersheim) tussen Hannover en Kassel.

25 december 1944 : overlijden na longaandoening en ontbering.

Februari 1949 : begrafenis te Knokke.

De familie Desmidt was steeds actief in Knokke-Heist in de bouw- en horecasector.

(zie Cnoc is hier: 'Frans Desmidt, zijn leven en loopbaan', tijdschrift 36, jaargang 1999).

Enkele medewerkers van de boekerij in 1996:

Jo Dhondt, Helena Boey, Jan Vlaeminck en Monique Westyn.

Willemsfondsbib heb opnieuw de Bibliotheek Burgemeester Frans Desmidt / Foto Deman

«Willemsfonds weigerde voorstel»

KNOKKE

■ BLANKENBERGE

«Wij betreuren dat het Willemsfonds ons voorstel tot het uitbouwen van haar bibliotheek tot een volwaardige heemkundige bibliotheek niet aanvaard heeft.» Cultuurschepen Willems reageert hiermee op de uitlatingen van bibliothecaris Dirk Dhondt die eerder zijn ongenoegen had geuit over de schandalige financiële behandeling door gemeente en culturele raad.

De Willemsfondsbibliotheek op het Gemeenteplein, heeft opnieuw zijn oude benaming de Bibliotheek Burgemeester Frans Desmidt aangenomen. Maar de viering die hiermee gepaard ging, had ook een keerzijde. De gemeente draait ten gevolge van het

nieuwe bibliotheekdecreet de subsidiekraan grotendeels dicht. «De oudste culturele vereniging van Knokke-Heist wordt door de culturele raad van haar middelen en haar vrijheid beroofd», zegt Dirk Dhondt. «Niet alleen wordt de subsidie tot een vierde herleid, maar ook de afvaardiging van onze bibliotheek wordt door de culturele raad uitgesloten.»

«Onzin» zegt Gaspar Warnier, niet alleen zelf voorzitter van deze bibliotheek, maar tevens voorzitter van de culturele raad.

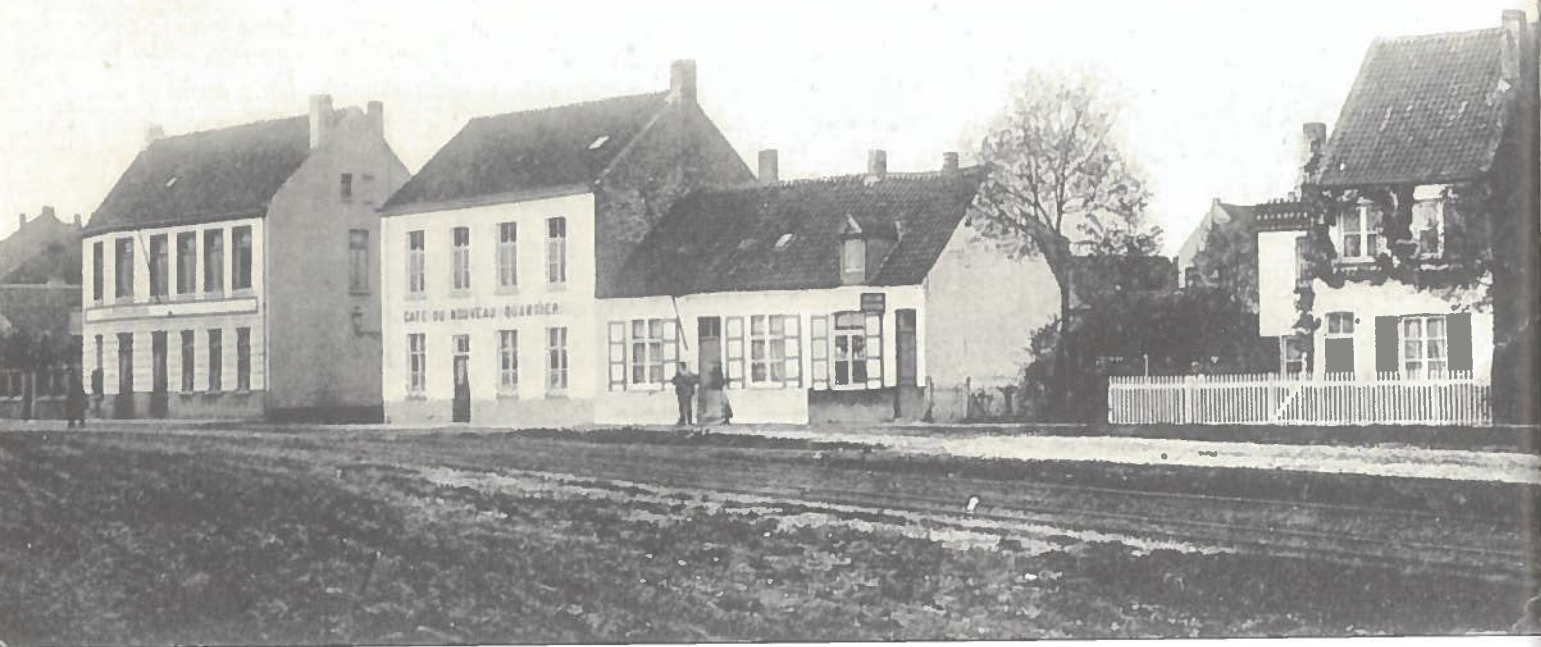
«Onze subsidie zal wel op de helft terugvallen, maar dat is een keuze van het bestuur van de bibliotheek en we blijven ook vertegenwoordigd in de culturele raad.»

Maxim Willems: «Wettelijk was het mogelijk dat de Willemsfondsbibliotheek zich

door de gemeente liet overnemen. Provinciale en nationale subsidies konden echter niet meer. Het is zinloos dat twee bibliotheken op amper één kilometer van elkaar verwijderd, jaarlijks dezelfde boeken aankopen.»

Om deze bibliotheek toch nog een eigenheid te geven, werd voorgesteld te specialiseren in heemkunde om zo het totale boekenaanbod te verruimen en de toekomst van deze bib veilig te stellen. Maar dit werd door het Willemsfonds geweigerd.

In de toekomst is het mogelijk de Willemsfondsbibliotheek, als lid van de culturele raad, te subsidiëren. Dit zal schommelen tussen 70.000 en 100.000 frank, heel wat minder dan 230.000 frank. — KDB/M.D.

De Loskaai (later Gemeenteplein) met v.l.n.r.

- *Café-Pension' Provincial ' van Hendrik Simoens (vroegere herberg van Henri Simoens-Braems, gebouwd voor 1876) (485)*
- *Steegje naar latere Peperstraat*
- *Café 'Au Nouveau Quartier' van Constant Debrock, (oorspronkelijk opgericht in 1876)*
later woonde er kleermaker - Sebastiaan Meysman-Theresia Schepens, opgevolgd door aannemer Camille Deckers. (464d)
- *Woning van weduwe Godfried Schepens, Blondina Tavernier. (486)*
- *Villa van tolbeambte Bernard Schram-Faes uit 1891.*

De woning van het echtpaar Godfried Schepens moet gebouwd zijn omstreeks 1879. De gronden behoorden toe aan Philippe en Eugène Lippens.

Het perceel 486 was bij de opmaak van de kadasterkaart van Popp nog niet bebouwd (1824).

Een balk op de zolder heeft een inscriptie "1797" en is niet origineel!

Het laag huis werd in 1897 opgesplitst in twee entiteiten (486 x, 486 w).

Er kwam tijdelijk een winkeltje van schilder Louis D'hont tot hij verhuisde naar de zuidkant van de Loskaai.

Louis D'hont was de broer van Achille D'hont die zich ook te Knokke kwam vestigen in het huisje 'Mon Rève', op de hoek van de De Judestraat. Daar werd André D'hont, meester-journalist geboren.

Naast het schilderswinkeltje kwam er nog de herberg 'De Loskaai' toen uitgebaat door Mathilde D'hont, tante van André.

Bevolkingsregister 1890-1900:

DORP (onder Jodenstraat 19)

*TAVERNIER Blondine (Knokke 17.10.1819) was de jongere zus van Philippe Tavernier, burgemeester
weduwe Godfried Schepens (+ 1899)*

SCHEPENS Elisa (Knokke 24.04.1867) dochter

SCHEPENS Louis (Knokke 13.10.1856) komt van Lissewege 12.10.1900

SCHEPENS Joanna (Knokke) " "

VANDEPITTE Jacobus, dienstknecht

Na 1900 bleven Louis Schepens en zijn zuster Joanna er wonen.